

Glas za veznikov

Leto II - Št. 371 Informacijski dnevnik A. I. S. Cena 4 lire

TRST, torek 3. septembra 1946
UREDNIŠTVO: V. S. Pellico 12 - Telefon št. 8354 in 9443
OGLASI: Cena za milimeter visine (širina ena kolona): trgovski L. 27, m. tvaški L. 56 (osmrtine L. 100), objave L. 20, finančni in pravni oglasi L. 45. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 45. Davek ni vliet. Plafondje v naprej. Oglase sprejema izključno: S.P.L. Società per la Pubblicità in Italia, Trst, ul. Silvio Pellico št. 4. tel. 94044. Cena posamezne številke L. 4 (zaostale L. 8). Rokopisov ne vračamo.

Razpravljanje o Trstu

Razložitev italijanskega stališča

PARIZ, 3. sept. — Politični in teritorialni odbor za Italijo je včeraj prvič razpravljal o bodočnosti Trsta. Potem ko so slišali italijanskega delegata Bonomija, ki je govoril o stališču svoje države, je odbor preložil na prihodnje zasedanje preučevanje členov, ki obravnavajo tržaško vprašanje, da bi tako

Odbor je sprejel člen 6, ki po-
družuje Franciji polno suverenost
nad bivšim italijanskim ozemljem,
ki ji bo pripadel po pogodbi, in
člen 7, ki daje navodila o izročit-
vi važnih arhivov Franciji.
Prav tako so odobrili člen 8, ki
predvideva italijansko-francosko
sodelovanje v morebitni gradnji
železnice, ki bi povezala Briançon
in Modane ter člen 9, ki zagotavlja
Italiji uporabo vode in električne
energije, ki prihaja iz visoke pla-
note Mont Cenis.

ODLOČITE VOJASKEGA ODBORA

Vojaskega odbora pariske konfe-
rence je bilo sprejeto tudi
odločilo, da člen 44 pogodbe pre-
poveduje imeti Italiji vsako vrsto
izstrelkov ali vojni instrumentov
na samopogon ter zastopati mnenje,
da so pod takim imenovanjem
vse vrste tord, da jih običajno
razloži na vojni lahkih.

Grški popravek člena 46,
ki poizkuša omejiti povprečje
členov in podčlenov, je v
italijanskih oboroženih silah,
so zavrnil s 18 glasovi proti
enemu (Grčija). Belgija in
Abesinija sta se glasovanja
vzdržali.

Predsednik prišlo na glasovanje,
ki je bil Manola (Jugoslavija) gle-
de tega zagovarjal Italijo in zas-
toženo mnenje, da bi bilo nepravil-
no, da se stavi omejitve modernih vojsk,
Nato so zavrnil s 16 gla-
sovi proti dvema (Jugoslavija
in Abesinija) nadaljnji ju-
goslovanski popravek člena
47, ki je težil na bolj omejit-
vost italijanske vojne mornar-
ice. Poljska, Norveška in
Češkoslovaška so se glasova-
nja vzdržale. Admiral Manola
se je izrazil v korist po-
pravke, da bi italijanska mornar-
ica bila dvakrat večja od
jugoslovanske mornarice in še
vedno večja od mornarice
Grčije, Albanije in Jugosla-
vije skupaj.

Odbor je nato zavrnil s 15
glasovi proti 3, pa so se
vzdržali glasovanja, avstralski
predlog, da bi dala Var-
nostnemu svetu, ne pa pre-
stavnikom 4 veseli odgovor-
nost o odločitvi glede dote-
litve enot, ki jih ne bodo pu-
stili italijanski vojni mornar-
ici. Avstralski predlog sta
podprla Novi Zeland in Južna
Afrika, medtem ko so se Bel-
gija, Nizozemska in Norve-
ška vzdržale glasovanja.

Sklonili so, da bodo to odločitev
avtomatično razširili na vse ostale
pogodbe z bivšimi sovražnimi drža-
vami, glede katerih je Avstralska
predložila podobne popravke.

POLJSKA ZAHTEVA VRNITEV LASTNINE

Poljska je včeraj zahtevala od
Romunije vrnitev lastnine, ki so jo
to državo prinesle poljske čete
in begunci po invaziji Poljske v
septembru 1939. Zahtevo so napra-
vili v odboru za gospodarske zahte-
ve za Balkan in to v skladu s čle-
nom 23 pogodbe z Romunijo, po
katerem se Romunija obvezuje
vrniti odpoljene dobrine iz ozemlj
Združenih narodov.
Prvi znak sodelovanja med 4 ve-
ličanstvi v obravnavanju popravkov
je zgodil pri razpravljanju o
poljskem popravku. Velika Brita-
nija, Francija, Sovjetska zveza in
Združene države so se sporazumele
popraviti člen 24, ki obravnava od-
škodovanje vseh pravic in vseh
interesov tako Združenih narodov
kot njihovih državljani, kakor so
bile 22. junija 1941. Poljska je
popravek sprejela.

Molotov v sredo v Parizu

Diplomatski dopisnik agencije
«Reuters» javlja iz Pariza: Sesta-
rež starih velikih, ki je bil dobljen
včeraj popoldne in odpovedan
nastopilnih 21 urah po Molotovem
zahodu v Trstovo bo verjetno proti
koncu tekočega tedna. V dobro in-
formiranih pariskih političnih kro-
gih pričakujejo Molotovljevo vrni-
tjo za sredo, toda nimajo še nika-
rnega uradnega potrdila o točnem
datumu.
Medtem pa je njegov namestnik
Andrej Višinski pripravil, da bi
deloval pri eventualnem sestan-
ju starih, če bi ga bilo zaradi
važnosti potrebno sklicati. Zmešna
govorila in domneve, ki so jo
vzbujevali Molotovljevo odhod, se ne-

nanajša «Italijanom nove žrtve,
Slovanom pa nove prednosti».
Za vzpostavitev enarodnostnega
ravnovesja je samo en način:
«razširiti proti jugu avobodno
tržaško ozemlje». To je lahko na-
rediti, če bi k avobodnemu ozem-
lju «priključili zahodni in južni del
Istre, ki jo razmejuje angleška
črta».
Prebivalstvo zahodne Istre je
italijansko že stoletja. Pulj ne bi
bil drugega kot «neutrino mesto
mednarodnega ozemlja». Komajša
izvedenec je svoj čas priznala, da
je prebivalstvo zahodne Istre v ve-
čini italijansko. Če bi upoštevali
nacionalno Italijanske listine, bi prebi-
valstvo zahodne Istre gotovo pri-
padlo Italiji.
V septembru 1945 je predsednik
italijanske vlade v Londonu zahtev-
val razmejitve po Wilsonovi črti.
Komajša izvedenec je potrdila, da
je prebivalstvo zahodne in vzhodne
Istre večnoma italijansko. Zato bi
bilo potrebno, da bi avobodno
ozemlje «vsebovalo vsaj vso Istro,
naravno Italijansko».

Italija pa ne more skriti svoje
bolesti za to rešitev, ki ni pravična
po načelu narodnosti. «Trst in
italijanska Istra sta pregloboko
vezani na domovino, da bi mogli
misliti, da bi avobodno ozemlje
moglo oddeliti njihova bratska
srca».
Ob zaključku prevoda Bonomije-
vega govora se je predsednik komi-
sije zahvalil italijanskemu de-
legatu ter mu zagotovil, da bodo
njegove pripombe natančno preu-
čile. Nato so ga spremlili iz dvorane.
Ko je Bonomi odhajal, se mu je
približal avstralski delegat Ide-
brandt Accilly ter mu stisnil roko.

Madžarska in Romunija

Ko je sinoči izrazil na seji me-
d-nega odbora za madžarsko-romu-
nisko teritorialna vprašanja stališče
svoje države o madžarsko-romu-
niskem, kot je predlagano v osnut-
ku mirovne pogodbe, je romunski
ministri, podpredsednik Georges
Tatarescu odbil madžarske obtožbe
o slabem ravnanju z Madžari.
Madžarskemu in romunskemu
odposlanstvu so dovolili udeležbo
na seji, da poslušata Tatarescujeve
izjave.
Tatarescu je dejal, da je madžar-
sko-romunsko mejo določila poseb-
na komisija ob koncu prve svetov-
ne vojne in da je po zadnji svetovni
vojni svet zunanjih ministrov pri-
šel do iste odločitve iz leta 1919.
Zdaj predlagana meja, ki vrača
Romuniji tisti del Transilvanije, ki
ji ga je odvzelo razsolidske na Du-
naju, ki so ga postavile osne sile,

Italijanske reparacije

Na sinočni seji odbora za ita-
lijanske gospodarske zadeve je so-
vjatski delegat Andrej Višinski za-
govarjal sovjetsko zahtevo, po ka-
teri bi morali dobiti blago, ki ga
bi Italija morala dati na račun
reparacij, na podlagi obsejstven-
skega sporazuma med obema drža-
vama. Odločili so avstralski po-
pravke, po katerih bi morale biti
predaje podvržene sporazumu med
Sovjetsko zvezo in komisijo za re-
paracije, katero je Avstralska
predlagala, da bi jo ustanovili izven
konference.
L. D. Willgress (Kanada) je s-
podpiranjem avstralske teze izjavil,
da bi v primeru, da bi bilo več
zahtevkov po reparacijah, morali
ustanoviti komisijo. Reparacije ne
bi, smele biti predmet dvostranskega
pogajanja in komisija bi morala biti
pristojna ustanova za vsa pogajanja
z italijansko vlado glede reparacij.
Višinski je v svojem govoru trdil,
da so predlogi za hitre pogodbe, ki
so jih izdelali stiri ministri, v
skladu z Atlantsko listino. Priznal
je, da bi o zadevi o urejevalni komi-
siji lahko pozneje razpravljali,
a je odklonil misel za komisijo, ki
bi imela oblast, kot je predlagala
Avstralska.

Avstralski popravek so za-
vrnil s 13 glasovi proti 7.
Države, ki so glasovale za
sprejem popravka, ko: Bra-
zil, Kanada, Avstralska, Abesinija,
Grčija, Novi Zeland in
Južna Afrika.
Velika Britanija je formalno
predložila pariski konferenci zahte-
vo po reparacijah od Italije v skup-
nem znesku 2.880.000.000 funtov
sterlingov. Dopisnik BBC iz Pariza
Thomas Cadot omenja, da to ne po-
meni, da Velika Britanija zahteva
na tem, da bi dobila plačilo tega
zneska. Velika Britanija in Zdru-
žene države se še vedno drže na-
čela, da je treba pomagati Italiji pri
vzpostavitvi njenega gospodarstva.
Pomniti je treba, da je preteklega
junija na konferenci zunanjih mi-
nistrov Berin predložil zahtevo
za sešleste celotno odredke zahtevam
v ikodo Italije.

Iz Reuterjevih virov je opaziti,
da so britanski zahtevo predložili
le zato, da določijo točno mero zahtev-
anih reparacij in to zato, ker so
druga sile predložile teške zahteve
po reparacijah od Italije. Skupni
znesek je tako razdeljen: stroški
britanske vojne bilnice 2.780.000.000
funtov sterlingov; mornariški stro-

DEFINICIJA ČLOVEŠKIH PRAVIC

Mexico City, 3. sept.
Ko je predložil svoje zadnje
poročilo mehiškemu kongresu v
svojevratu predsednika, je Avila
Camacho predložil sedmo med-
narodno izjavo, v kateri naj bi
definiiral pravice človeka. Ca-
macho je izjavil: «Razvoj med-
narodnih odnosov težko ome-
jiti podočje notranje zakonodaje
držav in mi smo mnenja, da bi
bistvene pravice človeka morali
definiirati v izjavi, za katero bi se
sporazumeli na mednarodnem področju».

SAŠKE VOLITVE

Berlin, 3. sept.
Lipska radijska postaja poro-
ča da, nemška enotna social-
istična stranka, ki so jo usta-
novili na sovjetskem zasedbe-
nem področju z združitvijo so-
cialistov in komunistov, vodi pri
saških občinskih volitvah s
727.474 glasovi. Liberalni de-
mokrati so dobili 173.926 gla-
slov, krščanski demokrati 256.888
glasov in nestrankarska lista
11.392 glasov.

Nemški člani nemarksiističnih
strank v Berlinu pravijo, da se
jim je ozirom na skrajni pritisk
na volivce, naj volijo enotno
socialistično stranko, zdijo iz-
di presenetljivo ugodni.

CORBINO ODSTOPI

Rim, 2. sept.
Finančni minister Corbino je na
tlakovni konferenci sporočil, da je
obvestil ministrskega predsednika o
svojem odstopu. V pojasnjevanju
razlogov, ki so ga dovedli do tega
koraka, je minister Corbino dejal,
da je vlada imela v načrtu gospo-
darsko-financijski program na osno-
vi sporazumnega načrta ob na-
stanku vlade. Toda tega načrta ne
more izjaviti, ker je naletel na
komunistično stranko, ki boče iz
svojih političnih razlogov, ne go-
spodarskih, izjaviti krizo.

VARNOSTNI SVET

New York, 3. sept.
Jutri popoldne se bo sestal
Varnostni svet, da bo odločil, ali
naj razpravlja o ukrajinskih
pritožbah proti grškemu monar-
histom in proti navzočnosti bri-
tanskih čet v Grčiji.

Nekatera odposlanstva meni-
jo, da je pritožba zaradi uspeha
grških monarhistov pri nedej-
skem plebiscitu nekoliko zasta-
rela. Vendar pričakujejo, da se
bo Andrej Gromiko zelo potego-
val, da bi spravil ukrajinsko
pritožbo na dnevni red.

Poučeni opazovalci menijo, da
je malo upanja, da bi uspel, ker
je v Varnostnem svetu potreb-
nih za tovrstne predlog 7 pri-
datnih glasov.

Važnejša točka dnevnega re-
da je zahteva Gromika, naj
Varnostni svet izvede preiskava
o navzočnosti tujih čet v
neosvojenih državah. Uradno so
sporočili, da se ameriško odpo-
slanstvo ne bo uprlo preiskavi,
predložilo pa bo, da je treba
prav tako izvesti preiskavo o
navzočnosti tujih čet v bivših
sovražnih državah.

Grčija se je odločila za vrnitev kralja Jurija

ATENE, 3. sept. — Po včerajšnjih uradnih izidih grškega plebiscita je od 907.737 voliv-
cev 649.705 glasovalo za vrnitev kralja in 254.767 pa proti. Današnja zadnja uradna poro-
čila pravijo, da je glasovalo od 1.394.677 volivcev 1.098.011 za kraljevo vrnitev.
Grški ministri predsednik Tsaldaris, ki je na čelu grške delegacije v Parizu, je odpoto-
val v London, da obvesti kralja Jurija o rezultatu plebiscita. Tsaldaris bo s kraljem razpravjal
tudi o njegovi vrnitvi v Atene.

Grški regent, nadškof Damaski-
nos, je čestital kralju Juriju k iz-
idu plebiscita.

Grška vlada je odredila strogo
upoštevanje določil zakona o «Za-
litvi kraljeve osebe in monarhije»,
zatrjujejo, da je sedanje stanje ne-
mogoče spraviti v sklad z voljo, ki
jo je izrazil narod pri plebiscitu.

Iz Londona pa poročajo, da pri-
hajajo v bivališče kralja Jurija šte-
vilne brozave čestitke k izidu
plebiscita. Kralj, ki se je mudil na

Potek plebiscita

Zadržanje republikanskih
strank pred izidi grškega ple-
biscita je rezervirano. Osred-
nji blok, ki ima v parlamentu
68 sedežev od 345, se je na-
čelno odločil priznati razsodbo
v korist kraljeve vrnitve, a
ne bo podal izjave, dokler
se bodo posvetovali med seboj
glavni podporniki istega
bloka.

Strogo so prepovedali vsa-
kšno demonstracijo za pro-
slavo monarhistične zmage.
V Atenah in Pireju vlada mir.
Osrednji odbor EAMA je po-
sredni vladni ter zavezniki-
m opazovalcem protest zaradi
nasilja in terorja, ki so ga
baje izvajali oboroženi mo-
narhisti na volivce v notra-
njosti države.

GONATASOVA IZJAVA

Vršilec dolžnosti grškega mi-
nistrskega predsednika Stylianos Go-
natas je dal izjavo tisku v nedeljo
malo po polnoči. Dejal je: «Od
dane dalje ni več nestanovit in ne
kakšnega ustanovnega vprašanja.
Dogodki so popolnoma opravičili
napovedi vlade o možnosti svobod-
nih in neizpodbitnih volitev in tu-
di vztrajanje vlade za izvedbo vo-
litve prvega septembra. Vsi pripo-
znajo, da bi bila odločitev plebi-
scita zločin. Negotovitost, ki je mo-
tila razvoj in gospodarsko delo-
vanje države, je izginila in odprla
svobodno polje za delo za odzdrav-
itev in napredek države. Skrbimo,
da se vsak svobodno posveti svojo-
mu delu.

«Ni potrebno proslavljati te zma-
ge s triumfom, marveč glejmo, da
ne bomo zategnili neomaneževan-
ega dela plebiscita z nadaljnjimi
nerdi. Tako bo to v ugled našemu
odposlanstvu v Parizu, ki se bori
za naše narodne koristi».

V brzojavki ministrskemu pre-
sedniku Tsaldarisu, v kateri mu je
sporočil zadnje izide glasovanja, je
Gonatas dejal: «Vlada je ponosna,
da je plebiscit potekel v največjem
redu in miru».

Ko je Gonatas poslal svojo brzo-
javko, so bili izidi plebiscita 70%
glasov v korist kralja. Gonatas je
izrazil upanje, da bo ta odstotek

Komentari v svetu

WASHINGTONSKI KOMENTARI K POLOŽAJU V GRČIJI

Dopisnik agencije «Reuters» poro-
ča iz Washingtona: «Uradni krog
v Washingtonu so v skrbih zaradi
strahu pred oboroženo vstajo proti
grški vladi, ki bi jo izvedle ekono-
mistične tolpe denarja na ulicah.
«Zahteva grškega odposlanstva
— pravi «Borba» — ne utjačo po-
pore tistih, ki odkritostno želijo
niti in imajo grške zahteve za kri-
mi v prvi vrsti Jugoslovani, so zain-
terisirani na nedokazljivosti Alba-
nije in majo grške zahteve za kri-
stične, ker so grožnja za mir na
Balkanu in nasilje proti načelom,
ki so temelj politike narodov ki
ljudje miru».

«V Parizu je jugoslovansko odpo-
slanstvo izjavilo, da Jugoslavija ne
more ostati brezčrtna glede pot-
kušav, ki grozijo neodvisnosti Alba-
nije. Vprašanje nedokazljivosti Alba-
nije v zvezi z zahtevami za vrnitev
varnosti Jugoslavije in drugih bal-
kanskih držav ki ljubijo mir. Za-
radi tega delajo napadale potku-
se v tem delu Evrope proti enotni
demokratski balkanski narodov,
ki pa so naleteli na njihov odločni
odpor».

DOPISNIK BBC

Opoldanske poročila pravijo, da
dva od treh Grkov letita kraljevo
vrnitev. Dopisnik BBC v Atenah,
Kenneth Mathews pravi, da to po-
meni, da si Grki želijo miru. Dru-
ga janska volja jim je pokazala, kaj
pomeni revolucijska politika. Dopi-
snik misli, da so nedavne kritike
Sovjetske zveze, Jugoslavije in Al-
banije pripomogle k temu, da so
si Grki odločili podpreti svojo vla-
do.

ODKLONJENA POMILOSTITEV

Beograd, 3. sept.
«Tanjug» poroča, da je predložil
Narodne skupštine federativne re-
publike Jugoslavije odbil predlog
za pomilostitev Leona Rupnika ter
Erwina Rocsenerja.

ZSSR ima 5 mil. vojakov

Od tega 2 mil. izven svojih meja

NEW YORK, 3. sept. — Washingtonski dopisnik časnika «New York Times» pravi, da ima Sovjetska zveza po poročilih, ki jih je dobila iz uradnih severnoameriških virov, pod orožjem približno pet milijonov vojakov; od tega jih je nad 2 milijona izven meja Sovjetske zveze.

«New York Times» dodaja: «Sovjeti bi mogli ugovarjati, da je večina teh vojakov v bivših sovražnih državah; toda po odkritju celotne slike menijo uradni krogi, da bo Sovjetska zveza prišla v zadrego z razlogi, zakaj ima mnogo čet na Poljskem, v Češkoslovaški in Jugoslaviji».

Članek nadaljuje, da bi Združene države erade videlo, da bi odkrili razpravljalci o sovjetskih interesih na tujih letišnih urani. Verodostojna neuradna poročila, ki so jih dobili v Washingtonu, pravijo, da imajo Sovjeti velike sile, ki izkoriščajo nov rudiški uran, ki se razvija v Sovjetski zvezi in da so Sovjeti sile delajo tudi v velikem rudniku pri Jachimovu na Češkoslovaškem.

Ko je Gromiko zahteval obračun o tem, koliko vojskovanja ima kakšna država v inozemstvu, hočejo Združene države vedeti, koliko vojskovanja ima Sovjetska zveza izven svojih meja.

Vir, ki jih je dobila o tem Amerika, kažejo, da imajo Sovjeti v Nemčiji 750.000 moč, na Poljskem 750.000, v Romuniji 850.000 in v Bolgariji 90.000.

V Perziji, odkoder se je Rdeča armada dozdavne umaknila, so Sovjeti po mnenju ameriške vlade enačeno pustili 10.000 moč v Azerbejdžanu.

Poročila ameriške obveščevalne službe tudi pravijo, da imajo Sovjeti vojskovanje v kitajskih oporiščih Urundi in Tami, Opazovalci tudi

Ameriški tisk o atomski bombi

WASHINGTON, 3. sept. — Sloveči ameriški humoristični tehnik «The New Yorker» se je oddaljil od svoje običajne vsebine ter posvetil vso številko opisu groze in razrušenosti, ki ju lahko pomeni za človeka bitja atomsko bombardiranje.

Ljudski humoristični tehnik «New Yorker» prinaša ta teden dolga poročila o posledicah bombardiranja Hirošime, ki ga je napisal pisatelj in komediograf John Hersey. Komentarji so si edini glede dejstva, da to poročilo postavlja v najbolj živo luč brezposelnost, potrebo, da se zavedamo strahotnih upravič, ki jih je zastavila atomska bomba in nujnih potreb spre-

MANUJSKI KRITIZIRA

New York, 3. sept. — Ukrajinski zunanji minister Dimitri Manujski je ostro kritiziral delegate Velike Britanije, Francije, Združenih držav in Nizozemske, ker niso hoteli poslušati govora ukrajinskega delegata na petkovem zasedanju Varnostnega sveta.

Izjavil je, da je prišel v Združene države na nujno povabilo Trigue Lieja, da predloži svetu priložnost svoje drave proti Grčiji ter je dodal: «S seboj sem prinesel dva zaboja materijala, to, da niso hoteli poslušati mojih izjav, je v strogem nasprotju s pravičnim odnosom do narodov, ki so stali na čelu boja proti Hitlerju, in s pravičnim odnosom do narodov, ki so stali na čelu boja proti Hitlerju, in s pravičnim odnosom do narodov, ki so stali na čelu boja proti Hitlerju».

LETEČA BOMBA V BELGIJI

London, 3. sept. — V bližini Verriera (Belgija) je padla letelica bomba stega tipa, kot preletavala Švedsko. Iz te tipa vrtavljajo, da je bomba letela v bližini več kot 1500 metrov in da je padla za seboj sledi rumenkaste luči.

SCHUMACHERJEVO SVARILLO

Hamburg, 3. sept. — Socialdemokratski voditelj dr. Kurt Schumacher je izjavil v govoru, ki ga je imel v Hannoveru ob otvoritvi kampanje za prihodnje volitve na britanskem zasednem področju v Nemčiji, da se bodo socialdemokrati borili z vsemi političnimi sredstvi za enak kvadrant na kilometr vzhodno od reke Odra in Neisse. Schumacher je nato posvaril socialdemokrate pred ukupniško politiko, ki sloni na domnevnih nesposobnostih mednarodnih sil, Nova vojna, tako je pristavil, bi izbrisala Nemčijo z zemljevidea.

600 DELAVCEV POKLANIH

Kalkuta, 3. sept. — Pri neredih v Kalkuti so pomorili 600 oseb na področju Metabruza. Morčili so 17. avgusta jutraj napadli poslopje tamkajšnje prednice, kjer so stanovali v prednici zaposleni delavci.

ŽIDJE BEŽIJO IZ POLJSKE

London, 3. sept. — Priska radijska postaja javlja, da so zapili poljsko-češkoslovaško mejo zaradi sklepov britanske vlade, da bo komala nedovoljeno priseljevanje v Palestino. Zaporu me je ima namen preprečiti množični odhod židov iz Poljske, ki so prehajali čez mejo v številu kakih 3000 oseb na dan.

Večina izselencev gre trajno čez poljsko-češko mejo. Kakor razpoveduje, je doslej zapustilo Poljsko 100.000 židov.

KULTURA

KP OSTRO GRAJA

sovjetsko gledališko proizvodnjo

V nekem odluku osrednjega odbora komunistične stranke, ki zavzema polovico prve strani zadnje številke glasila oddelka «Agitprop», izražajo ostro grajo proti sovjetskim dramskim pisateljem in gledališkim kritikom, ker niso izpolnili svojega propagandnega poslanstva za sovjetsko ideologijo in ker so dovolili, da se vrine v sovjet, sicer predstave burjujske ideje sprostiti tujih komedij.

Izvestno število britanskih, ameriških in francoskih pisateljev, katerih dela so predvajali in objavili v Sovjetski zvezi, so obtožili, da branijo «burjujsko in reakcionarno ideologijo in moralno».

Ta napad je sledil enakim strogi, ki so jih pred 10 dnevi naslil raznim osebam sovjetskega literarnega sveta in dvema leningrajskima revijama ter spada med sedanjega kampanjo, ki ima namen vzbuditi socialno vest.

Kot primer prostostva tujih dram so navedli nedavno izdano knjigo komedij angleških in ameriških pisateljev, kjer odkrito govorijo o stališču burjujske morale. Od lok osrednjega odbora našteva del Pinera, komedije «Krog» in «Pene-lop», ki ju je napisal Somerset Maugham, kakor tudi Kaufmannova «Gost pri mizi», in razne komedije Labichea ter drugih francoskih komediografov, z zahtevami, da imajo te komedije namen zastopati miselnost sovjetskega naroda s pojmi, ki so mu tuji, med katerimi je vrnitev h kapitalizmu.

Med temi so: Sheridanova «Sola v pohujanju», Heilmannova «Majhne listice in «Struža na Renus», Shavlovskijeva «Pigmalion» ter Priestleyjeva «Nevarna koba», Oskarija Wildea «Idealen mož» je bil predmet številnih graj, toda ob koncu sezone so ga še predvajali.

ZANIMIVOSTI

Ali more atomska bomba odvrniti tajfun?

Neki japonski učenjak je napravil ameriške vojaške oblasti, da bi preučile, če bi lahko uporabili atomsko bombo zato, da bi spremenili smer tajfunov, ki groze japonskim otokom. Učenjak zatrjuje, da bi lahko odvrnili tajfun od Japonske, če bi razstrelili atomsko bombo severno od Okinawe. Japonsko skrb narekuje močni tajfuni, ki se premikajo s hitrostjo 160 km proti južni Japonski.

Raztreseni Američani

Trinajstletni Almon Max Frankel, ki bi moral odgovoriti v Amsterdam, je stopil na krov nekake letala na letališču «La Guardia» v New Yorku. Zaspal je, ko pa se je prebudil, je opazil svojo zmožnost, da je vstopil v napačno letalo ter da je zdaj 2600 milj izven svoje predvidene poti, izstopil je v Portoriku v Zahodni Indiji.

Zdaj je spet na letališču «La Guardia» ter pričakuje drugo letalo, ki ga bo preneslo v trgovalnem potovanju v Evropo, kamor potuje po naročilu uvozne tovarne svojega očeta.

Nemški vojni ujetniki v Angliji

Angleški posestniki so do nedavnega izdajali nemškim vojnim ujetnikom spričevala, da so dobri delavci. Zdaj pa so začeli dvomiti, če je njihova zaposlitev vredna stroškov, ki jih imajo z njimi, kakor tudi v ostalih pogledih.

Do tega misljenja je privedlo sledeče: da bi izvajali pritisk na plače angleških poljskih delavcev, morajo delodajalci plačati vojnim ujetnikom polno po tarifi delovne plače. Ujetniki dobijo samo namakanost, ostaneke gre v državno blaginjo. Niti ta denarni prihodek v hrani, cigarete niso mnogo pripomogli k temu, da bi znanstveniki nevoljo do dela pri vojnih ujetnikih. Na delo zelo vpliva, ker ujetniki še zdaj ne vedo, kdaj se

WILLIAM SAROYAN

ČLOVEŠKA KOMEDIJA

«Mrtev», je odvrnil Homer. «Ti si nor», je dejal Felix. «Ne», je skoraj ježno odvrnil Homer, «mrtev je».

«Polklical bom gospoda Spanglerja», je rekel Felix, «el je k telefonu, polklical številko, nekoli, ko potakal ter položil slušalko na vilice. «Ga ni doma», je dejal. «Kaj naj storiva?» Stopil je bliže, da bi videl, kaj Homer neprimerno gleda v strop. Ko je prebral brzojavko, je Felix rekel: «Ni končana, Homer. Mogel je tvoj brat samo ranjen, ali pa ga pogrešajo».

Homer je pogledal gospoda Grogana in dejal: «Ne, Grogan je prebral celo brzojavko. Ni napisal ostanka, samo siljal ga je».

«Mogel pa ne», je rekel Felix. Medtem se je ustavil pred uradom avto. Felix je stekel ven.

«Gospod Spangler», je dejal, «telefoniral sem vam že, pa vas ni bilo doma. Nekaj se je zgodilo gospodu Groganu. Homer pravi, da je mrtev».

Spangler je vstopil in pogledal najprej Grogana in nato Homerja. Obrnil se je k telefonu in mu naročil: «Telefoniraj doktorju Nelsonu. Naroči naj pride takoj».

V tem pa je prišel brezovnjak aparat spet delovati. Spangler je sedel k mizi in je pri tem opazil nedogotovljeno brzojavko. Odgovoril je na poziv in je nato poslušal telefonsko, naj nedovršeno brzojavko se enkrat odda. Vao, Spangler je sprejel in naročil telefonsko, naj se nekaj časa preneha z oddajanjem. Čez trenutek je vstal. Obrnil se je k Felixu in mu naročil: «Felix, polklical telefonsko Harry Burkeja in mu naročil, naj pride takoj sem. Ko bo prišel zdravnik, mu povej, da naj za vse poskrbi. Pridem nazaj».

Homer Macauley je vstal in stopil do mize. Vzel je iz stropa nedopolnjeno brzojavko, si vzel iz žepa dva klobuča in spravi v žep. Spangler se je približal slušalki in mu položil roko na ramo. «Pojdi,

Ustanovitev

tiskovnega urada na policiji

Kriminalno-preiskovalni oddelki policije Julijske krajine sporoča: «Dne 5. septembra bodo na sedežu kriminalno-preiskovalnega oddelka policije v ulici XXX. oktobra št. 2, 4. nadstropje, soba 76 otvorili tiskovni urad, ki bo odpravljal vsak dan med 10 in 12 ter med 15 in 18 uro. Urad bo dajal kroniko vsem pooblaščenim zastopnikom tiska.

Za preprečevanje nesporazumov in napetosti tolmačenj bodo vesti za objavljanje napisane v posebnem registru, v katerega se bodo zastopniki tiskovnega pregledu in prečiščanju podpisali. Policija iz njikakega razloga ne bo dajala informacij po telefonu».

Umor v Žavljah

V nedeljo proti 13 uri je okrog 20 let star mladenič streljal na 46 letnega Marijana Bongioria iz Giarre (Catania), ko je ta stal pri vratih svojega stanovanja na Zaveljski cesti št. 234. Bongiorio je padel brez zavesti na tla zaradi strelca, ki jih je dobil v desnico boka in v trebuh in v desno nogo. Na kraj napada je prišel avtomobil zvezniške postojanke pri Sv. Soboti.

Pri prvi pomoči so ga pripeljali v splošno bolnišnico. Kljub prizadevanju zdravnikov, je Bongiorio podlegel ranam. Umorjeni zapuščava vodo in štiri nedoročene otroke.

Na policiji je vdova izjavila, da je njen mož zapustil službo finančnega stražnika, ker ni hotel priznati fašistične republike in sodelovati z Nemci. Skrbel je za družino in je preživljal z majhnimi dohodki iz prekupevanja. Po izjavi vdove so njezn 20. junija zvečer, ko je bila družina zbrana v kuhinji, odvrnil ročno bombo, ki je zadela okno, ne da bi pozročila škodo. Počuden napad so neznan izbrili 25. avgusta, a tudi takrat ni bilo škode.

Vdova je dala policiji podatke o norcu, katerega zdaj zasledujejo. Najbolj prometnih točkah nadzorje pešice in opominja raztresene in brezbržne.

Kampanja za disciplino v prometu. Opozorila in navodila za pešce in vozače

Ker se ponavljajo številne cestne nesreče, izmed katerih so bile nekatere precej težke in ker jih je treba pripisati nediscipliniranosti, pešcev in vozačev avtomobilov, se je zavestniška vojaška uprava odločila, da izvede kampanjo za večjo disciplino v prometu. Ta kampanja bo trajala 8 dni. Začela se je preteklo soboto s primernimi opominji za pešce in vozače avtomobilov na glavnih prometnih točkah v mestu s pomočjo zvočnikov, so jih postavili na policijske avtomobile.

Istosodno nekaj sto policistov, ki pripadajo mestni straži in prometnemu oddelku civilne policije, na

JULIJSKA KRAJINA

Obsodba zaradi posesti revolverja

Tréid, 3. sept. — Luigija Di Paulija, stara 26 let, stanujočega v ulici Regina Elena je višje sodišče Zvezniške vojaške uprave v Tréidu obsodilo na 13 mesecev zapora zaradi nezakonite posesti samokresla. Di Paulija so aretirali 7. julija pri Arisu, ko se je vračal od svoje zaročenke.

Di Pauli je izjavil najprej, da je nosil orožje ker mu je v Arisu grozila množica, nato pa je izjavil, da zato, ker je nameraval samokres oddati policiji. Dejal je, da je našel orožje na nekem polju v bližini Vidma, kjer živi njegova družina.

Policijski nadzornik, ki je izvedel arstacijo, je pričal, da je Di Pauli predal orožje iz svojega nabirja. Neki obtoženev prijatelj je pred sodiščem izjavil da je bil pri sojen, ko je množica grozila Di Pauliju, ki je nato odšel po samokres v Videm.

Braniček je skušal načeti vprašanje namena posesti orožja in predsednik sodišča major F. C. Bayliss je moral cetrkrat opomniti, da proglas Zvezniške vo-

39. poglavje

Homera, je rekel. «Pojdva malo ven, da se razglavava».

Sila sta iz urada. Nekaj časa sta molala hodila, nato pa je Homer začel razgovor.

«Kaj naj storim?» je dejal zelo mirno, skoraj sladko. «Ne vem, koga naj sovražim. Kar naprej mislim, koga naj sovražim, pa ne vem, koga bi Res ne vem. Kaj naj naredim? Kaj naj rečem? Kako naj človek se nadalje živi? Koga naj imam rad?»

Po čisti so prišli August, Shag, Enoch in Nickie. Dekli so pozdravili Homerja in ga vsem odzdravili po linenu, vsakemu posebej, vendar je na poziv in je nato poslušal telefonsko, naj nedovršeno brzojavko se enkrat odda. Vao, Spangler je sprejel in naročil telefonsko, naj se nekaj časa preneha z oddajanjem. Čez trenutek je vstal. Obrnil se je k Felixu in mu naročil: «Felix, polklical telefonsko Harry Burkeja in mu naročil, naj pride takoj sem. Ko bo prišel zdravnik, mu povej, da naj za vse poskrbi. Pridem nazaj».

Nekaj časa je preteklo, preden je navratelji brzojavnega urada odgovorili: «Vem le to, da sovražnik ni ena sama oseba, je dejal. «Če bi bilo tako, bi bil sovražnik tudi jaz. Prebivalci sveta so vsi kot ena sama oseba. Če drug drugega sovražijo, je tako, kot da bi sovražili samega sebe. Ne moreš sovražiti drugega, če pri tem ne sovražiš tudi sebe. Če pa nekdo sovraži samega sebe, mu ne preostane nič drugega kot iti iz samega sebe, iz zmačja».

«Zaigrala eno igro predno se zmačja».

Dve razpravi pred izrednim porotnim sodiščem

COCETTI IN FONTANOT obsojena na 21 in 30 let zavora

Jutri nadaljevanje razprave proti Privateri

Včeraj dopoldne sta bili pred izrednim porotnim sodiščem, kateremu je predsedoval dr. Roatti, dve razpravi. Prvo razpravo proti Privateri so na zahtevo toilstva in obrambe pregledalo obsojdi, ki so ju 28. januarja izrekli proti Alojzu Cocetti in Ivanu Fontanotu. Z novo obsodbo so Cocetti obsojili na 21 let in Fontanota, ki so sodili v odsotnosti, na 30 let zavora.

Obtožnica dolži 24 letnega Antona Privatero iz Catanie, da je po 8. septembra 1943 kot pomočni agent pri političnem policijskem oddelku sodeloval z Nemci, da se je udeležil številnih čistk in ropov v mestu in okolici, da je trpinčil in streljal partizane ter slabo ravnal z jetniki in s tem pomagal sovražniku pri izvajanju njegovih političnih načrtov.

V vprašanje predsednika je Privateri zanikal obtožna mu dejanja. Izjavil je, da je služil pri letički in ne pri politični, katero je vodil Cocetti. Dejal je, da sta mu poveljevala podčastnika Manzutti in Rinaldi. Slednji je to izjavo zanikal in izjavil, da je bil Privatero eden izmed najslabših elementov politične čete. Prpovedoval je tudi o spopadu med obtožencem in dvema partizanoma na Opčinah ter navadel imena dveh jetnikov, bivših agentov iz ulice Bellosguardo, ki sta mu baje pripovedovala o dogodku. Oba jetnika so poklekli pred sodišče, izjavila pa sta, da jima ni o tem nič znanega in da nista nikdar videla obtoženca v politični četi.

Sodnik je nato izvedel sohojenje priča, a s tem ni dosegel ničesar. Podčastnik Rinaldi je še nadalje dolžil obtoženco, medtem ko so druge priče njegove izjave pobijale.

Na zahtevo javnega toilstva in obrambe je sodišče preločilo razpravo na sredo ob 9 uri.

Nesreče pri delu in na cesti

V livarni Prinzi se je ponorečil 18 letni Umberto Josini, stanujoč v ulici Campi 19. V nogo ga je zadela težka kos železa ter mu je močno poškodoval. Josinija so prepeljali v civilno bolnišnico.

Zaradi nesreče pri delu so prepeljali v bolnišnico tudi 45 letnega Stanislava Oria, stanujočega v ulici Corno 13.

V bližini vasi Fara je zavezniki avtomobil povozil 56 letno Erminio Brumati, vdovo Simišk, ko je šla s svojo vnukinjo proti vasi. Medtem ko je deklica ostala nepoškodovana, je Brumatova dobila težke poškodbe in so jo morali nemudoma prepeljati v civilno bolnišnico. Zdravniki so ugotovili prebitje lo-banje in možganski pretres. Njeno stanje je zelo resno.

U ulici Sv. Gabriela je sjeepa zadel 9 letnega Antona Mervica. Mali Anton si je namreč od omejenih česti med dvema drevesoma naredil visoko gugalnico, s katere je padel na cesto. Na nesrečo je v istem trenutku privozil mamo avto in dečku prizadel lažjo poškodbo na čelu. Po prvi pomoči, ki jo mu je nudil v bolnišnici, je lahko odšel domov.

V nasprotju z govoricami, ki so krojile in po katerih so samo v soboto policisti naložili približno 10 tisoč glob, kar bi pomenilo, če bi odgovarjalo resnici, da je triaško prebivalstvo najbolj nedisciplinirano na svetu, so v soboto in nedeljo opomnili z navadnim zapisom imen 126 pešcev, nadaljnji 27 pa so naložili globo v znesku 20.000 lir za vsakega krivega prometnih predpisov. Vsi so morali globo takoj plačati.

Poveljstvo mestnih straž v ulici Madonna del Mare je nadalje poslovalo, da so v prvih dveh dneh kampanje opomnili skupno 23 vozačev avtomobilov, raznih drugih vozil in kolezarjev, 78 vozačev pa so zaradi krivice prometnih predpisov kaznovali z najmanjšo globo za vozače avtomobilov, v znesku 250 lir, kolezarjev in voznike drugih vozil pa z globo od 50 do 100 lir.

Določbe za pešce in voznike so psem znane. Poveljstvo mestnih straž kljub temu opominja tiste, ki jih ne spominjajo, da morajo pešci hoditi po pločnikih in da morajo prekorati ulice na krajih, ki so naložili za to kaznovanost. Vo-zila morajo voziti po desni strani, ne smejo voziti vstrane, ne smejo na postajališčih prehitovati tramvajev in končno morajo omejiti na minimum uporabo zvočnih znakov, ter se strogo ravnati po odtomatskih svetlobnih znakih in znamenjih, ki jih dajejo prometni stra-

39. poglavje

KONEC IN ZACETEK

Vojak, ki je sepeje izstopil iz vlaka, ki je pripeljal domov. Danj Bootha in Henrika Rifeja, se je napotil v mesto. Sel je počasi, oziral se je okoli in govoril s seboj.

«To je Itaka» je rekel. «To je postaja, ona tamle od Santa Feja — in eno tam je Itako nebe. To je kino in gledališče s slavnimi itakitskimi prebivalci, ki takaj, da bodo vstopili. Kanjizica. To je presbiterijanska cerkev in ono tam je srednja šola. To je spornito igrišče, Avenija av. Klare in trgova gospoda Ara, tamle pa je hiša, moja hiša».

Vojak se je zagledal v hišo, «Mama in Bettina», je dejal. «Homer in Ulj. In Marija v sosednji hiši, s svojim očetom, gospodom Arca».

Tega, kar je govoril, ni slisal, slisal pa je v krl. «Itaka, Itaka».

Vojak je nadaljeval svojo pot. «Tu so ječe z jetniki na oknih in tamle dva Itakina, ki igrajo «koko-klanf».

Vojak se je približal posopdu Spanglerju in Homerju. Igrala sta popolnoma tiho in nista stala točk.

Vojak se je približal. Homer je postal pozoren nanj in zadelo se mu je, da ga pozna. Približal se je vojaku in ga pogledal v obraz.

(Nadaljevanje prihodnjč)

«Nič kaj dobrot», je odvrnil Homer. «Nič ne pomenim».

«Tudi jaz ne», je odvrnil Spangler. «Zaigrala eno igro predno se zmačja».

«Zaigrala eno igro predno se zmačja».

zavora. Oba obtožena sta vložila

priziv in kasacijsko sodišče je dalo

izrednemu porotnemu sodišču raz

pravo v ponovno preuditev.

Pri razpravi je javni toilec za obo obtožena zahteval po 20 let zavora. Zagovornika Zennaro in Kozich pa sta v obrambnem govoru rekonstruirala dogodke in zadrževala, naj sodišče obsodi obo obtožena zaradi sodelovanja, a ne zaradi umorov. Pri zagovoru Fontanota sta se sklicevala tudi na obševanje okoliščine.

S ponovno sodbo je sodišče obsodilo Cocetti na 21 let in Fontanota na 30 let zavora. Predsednik sodišča: dr. Roatti; javni toilec: Piccoli.

PREHRANA

Razdeljevanje petroleja. Danes se je začelo razdeljevanje petroleja za razsvetljavo. Upravičenec dobijo na rumeno nakaznico po 7,5 del petroleja; cena 21 kr za liter.

MASA NA KATINARI

V kapelici Kraljeve miru na Katinari bo v nedeljo 8. t. m. ob 9 uri slovesna masa v proslavi 7. obletnice zgraditve kapelice.

GORICA

Nesreče pri delu in na cesti

V livarni Prinzi se je ponorečil 18 letni Umberto Josini, stanujoč v ulici Campi 19. V nogo ga je zadela težka kos železa ter mu je močno poškodoval. Josinija so prepeljali v civilno bolnišnico.

Zaradi nesreče pri delu so prepeljali v bolnišnico tudi 45 letnega Stanislava Oria, stanujočega v ulici Corno 13.

V bližini vasi Fara je zavezniki avtomobil povozil 56 letno Erminio Brumati, vdovo Simišk, ko je šla s svojo vnukinjo proti vasi. Medtem ko je deklica ostala nepoškodovana, je Brumatova dobila težke poškodbe in so jo morali nemudoma prepeljati v civilno bolnišnico. Zdravniki so ugotovili prebitje lobanje in možganski pretres. Njeno stanje je zelo resno.

U ulici Sv. Gabriela je sjeepa zadel 9 letnega Antona Mervica. Mali Anton si je namreč od omejenih česti med dvema drevesoma naredil visoko gugalnico, s katere je padel na cesto. Na nesrečo je v istem trenutku privozil mamo avto in dečku prizadel lažjo poškodbo na čelu. Po prvi pomoči, ki jo mu je nudil v bolnišnici, je lahko odšel domov.

V nasprotju z govoricami, ki so krojile in po katerih so samo v soboto policisti naložili približno 10 tisoč glob, kar bi pomenilo, če bi odgovarjalo resnici, da je triaško prebivalstvo najbolj nedisciplinirano na svetu, so v soboto in nedeljo opomnili z navadnim zapisom imen 126 pešcev, nadaljnji 27 pa so naložili globo v znesku 20.000 lir za vsakega krivega prometnih predpisov. Vsi so morali globo takoj plačati.

Poveljstvo mestnih straž v ulici Madonna del Mare je nadalje poslovalo, da so v prvih dveh dneh kampanje opomnili skupno 23 vozačev avtomobilov, raznih drugih vozil in kolezarjev, 78 vozačev pa so zaradi krivice prometnih predpisov kaznovali z najmanjšo globo za vozače avtomobilov, v znesku 250 lir, kolezarjev in voznike drugih vozil pa z globo od 50 do 100 lir.

Določbe za pešce in voznike so psem znane. Poveljstvo mestnih straž kljub temu opominja tiste, ki jih ne spominjajo, da morajo pešci hoditi po pločnikih in da morajo prekorati ulice na krajih, ki so naložili za to kaznovanost. Vo-zila morajo voziti po desni strani, ne smejo voziti vstrane, ne smejo na postajališčih prehitovati tramvajev in končno morajo omejiti na minimum uporabo zvočnih znakov, ter se strogo ravnati po odtomatskih svetlobnih znakih in znamenjih, ki jih dajejo prometni stra-

«Nič kaj dobrot», je odvrnil Homer. «Nič ne pomenim».

«Tudi jaz ne», je odvrnil Spangler. «Zaigrala eno igro predno se zmačja».

«Zaigrala eno igro predno se zmačja».

«Zaigrala eno igro predno se zmačja».

«Zaigrala eno igro predno se zmačja».

«Zaigrala eno igro predno se zmačja».

«Zaigrala eno igro predno se zmačja».

«Zaigrala eno igro predno se zmačja».

«Zaigrala eno igro predno se zmačja».

«Zaigrala eno igro predno se zmačja».

«Zaigrala eno igro predno se zmačja».

«Zaigrala en